

Høringsinnspill angående endringer i Arbeidsmiljøloven

Skolenes landsforbund takker for muligheten til å komme med innspill til denne viktige lovendringen.

Skolenes landsforbund organiserer ansatte i hele utdanningsløpet og våre medlemmer rapporterer at de i stor grad har valgt yrket på grunn av det “emosjonelle”. Dette kommer blant annet til uttrykk i resultatet av Lærerundersøkelsen 2024, hvor våre medlemmer var en del av respondentgrunnlaget. Undersøkelsen viser at det er de mer “idealistiske” grunnene som flest oppgir som de viktigste motivasjonene for å bli lærer. De vil ha en jobb som gir de mulighet til å påvirke/gjøre en forskjell. De ønsker en meningsfull jobb. Lønn og karrieremuligheter kommer langt ned på listen.

Den samme undersøkelsen viser imidlertid også at de som har vurdert å slutte begrunner dette med arbeidspress, tidspress og for mye administrasjon. Faktorer som altså står i veien for den motivasjonen som førte dem inn i læreryrket i utgangspunktet.

Hvis vi ser dette i sammenheng med at vi også har utfordringer med rekruttering til lærerutdanningen, så mener Skolenes landsforbund at det er presserende å forbedre lovens ordlyd i forhold til psykososialt arbeidsmiljø. Dette vil også være et viktig bidrag i arbeidet for at flest mulig står så lenge som mulig i jobb og synliggjøre skolen som en god arbeidsplass.

Psykososialt arbeidsmiljø handler om arbeidstakernes opplevelse av egen arbeidssituasjon og arbeidsoppgaver, samt mellommenneskelige forhold i arbeidet. Dette har fått for lite fokus i skoleverket. Det største fokuset har vært på det fysiske, både arbeidsforhold konkret, samt vold og trusler.

Likevel vet vi at det psykososiale miljøet er godt, der arbeidstakeren opplever støtte fra kollegaer og ledere, har passe høye krav og opplevelse av kontroll over arbeidet, er de også mer robuste mot det andre de må stå i jobben. Samfunnet endres og yrket vårt med det. Flere og flere melder om at det er flere krav i jobben, og det er motstridende krav og ulike forventninger fra kollegaer, elever, ledelse og ikke minst fra foreldrene. I tillegg foreligger det tydelige forventninger fra både skoleeier og politisk hold. Det kan skape stress både fordi man potensielt kan oppleve at det ikke lar seg gjennomføre innenfor eksisterende rammer, eller er i strid med egen vurdering som fagperson.

Vi ser også dessverre flere eksempler på at Opplæringsloven og Arbeidsmiljøloven er på kollisjonskurs i praksis, for eksempel i §12 saker. Her oppstår det også rollekonflikt, som igjen fører til en følelse av avmakt for både ledelse og ansatte. Dette er naturlig nok svært belastende og fører i mange tilfeller til sykmelding.

66 % av de som svarte på SLs siste medlemsundersøkelse om arbeidsforhold, <https://skoleneslandsforbund.no/ny-undersokelse-laerere-opplever-stor-arbeidsbelastning/> sier at de alltid eller ofte gleder seg til å gå på jobb. Kun 9 % sier at de sjelden eller aldri gleder seg. Det betyr at de emosjonelle kravene, selv om de er høye, 40-42 % melder om det, ikke oppleves for store. For oss i SL er det viktig at dette med rollekonflikt er presisert i loven. De stadig høyere kravene, både for de ansatte fra foreldre og elever i forhold til individualisering, men også ledelse som opplever et press på resultater og billigere drift. Et krysspress som gjør noe med det psykososiale arbeidsmiljøet.

Flere og flere, 21 % av grunnskolelærerne, opplever at det ikke er nok ressurser til å utføre jobben på en tilfredsstillende måte. Egenkontroll over eget arbeid er et av de viktigste beskyttende psykososiale arbeidsmiljøfaktorer, og noe som flere og flere opplever forsvinner. Høye jobbkrav, lav selvbestemmelse, rolleklarhet, rollekonflikt, emosjonelle krav, lav sosial støtte og mobbing er dokumenterte risikofaktorer, kanskje særlig for de yrkene vi organiserer. Nettopp derfor er det viktig for oss at disse faktorene blir lovfesta og konkretisert i den nye endringen. Mange yrker, også i skoleverket, opplever for eksempel teknostress. Det kommer ofte av nye verktøy eller programvare som er innført, uten opplæring i pedagogisk bruk, eller med krav om at nettopp dette skal brukes. Dette kan resultere i både negative emosjonelle krav og ikke minst i rollekonflikt. 19-27 % av de ansatte sier for eksempel at de ønsker opplæring uten at de får tilbud om det.

SL er enige i at det er viktig at forslaget presiserer og utdyper arbeidsmiljølovens krav til et fullt forsvarlig psykososialt arbeidsmiljø. Det innebærer ingen materiell endring av gjeldende rett, men det er viktig at det skal gi bedre veiledning og større bevissthet om hva virksomhetene skal jobbe med for å skape et godt psykososialt arbeidsmiljø. En slik konkretisering vil også bidra til et mindre tolkningsrom for de som skal etterleve loven i praksis. Dette kan kanskje også møte misnøyen som arbeidsgiverorganisasjonene viser mot en mer detaljert regulering av det psykososiale arbeidsmiljøet. Og vi er enige i det departementet foreslår om en kombinasjon av tiltak, inkludert regulatoriske grep, for å gi bedre veiledning om forhold virksomhetene bør vurdere for å skape et godt psykososialt arbeidsmiljø.

Skolenes landsforbund

Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

Arbeidsmiljøet skal gi grunnlag for en meningsfylt arbeidssituasjon som gir trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger og SL mener at den beste måten å gjøre det på er å sikre en balanse mellom mål, forventninger og arbeidsmengde, det må være god kommunikasjon med en ledelse som støtter og veileder de ansatte. I tillegg trenger alle å bli sett, så å anerkjenne og verdsette hverandre og involvere alle i beslutningsprosesser sørger for at arbeidet blir organisert, planlagt og gjennomført slik at de psykososiale arbeidsmiljøfaktorene tar hensyn til arbeidstakernes helse.

Skolenes landsforbund, Jeanine Norstad og Lene Bakkedal

